

Česká společnost si v důsledku historického vývoje v minulých letech vytvořila prazvláštní vztah ke dřevu. Pod vlivem různých ideologických pseudohesel mají lidé sice dřevo rádi, ale nechtějí ho užívat, protože se domnívají, že tím ubližují přírodě, lesům a stromům, které se musejí kácet, abychom dřevo získali. Jednou z oblastí, která je těmito představami nejvíce ovlivněna různými mýty a předsudky; je stavebnictví. O vysvětlení některých z nich jsme požádali Ing. Jana Řezáče, výkonného ředitele Nadace dřevo pro život. Domů ze dřeva se u nás staví méně než jedno procento z celkové výstavby ročně, zatímco v sousedním Rakousku a Německu je to mezi 10 a 15%, v USA 60%, ve Skandinávii a Kanadě dokonce přes 70%.

1. Je dřevěný dům méně trvanlivý než zděný?

Dřevěné stavby přetrvávají staletí a z hlediska životnosti jsou plně srovnatelné se stavbami u jiných materiálů. Záleží na účelu, pro který je stavíme a také na péči, kterou jim věnujeme po dobu jejich existence. O všechno co nám má sloužit, se musíme poctivě starat – na to lidé rádi zapomínají. Samozřejmě i moderní dřevěné stavby musí splňovat přísné zákonné a normové požadavky na pevnost, stabilitu a životnost.

2. Dřevo je hořlavé. Znamená to, že dům ze dřeva proto snadněji shoří?

Dřevo jako každý materiál při určité teplotě opravdu hoří, ale technická norma konstatuje, že dřevěné konstrukce jsou požárně odolné. Zní to jako paradox, ale není to tak složité. Zuhelnatělá povrchová vrstva vznikající při hoření na nosných prvcích (trámech) totiž brání dalšímu ohoření (u objemných dřevěných kusů pronikne oheň do zhruba dvou až třicetimetřové hloubky a jeho další postup se výrazně zpomalí až zastaví, neboť povrchová vrstva zuhelnatí a brání přístupu kyslíku). Při požáru je nejnebezpečnější pro obyvatele vzplanutí interiéru, nábytku, textilu a spotřebičů. Dalo by se říci, že dřevo hoří předvídatelným, spočítatelným, do určité míry viditelným způsobem. Což je jeho obrovská výhoda při hašení požáru. Tuto skutečnost zahrnují všechny technické normy, podle nichž se musí dřevěné domy stavět. Moderní dřevěné konstrukce jsou velmi odolné vůči požáru. Ocelové konstrukce se hrouť naprosto náhle, neočekávaně a prakticky naráz. Parametry každé dřevěné konstrukce musí zaručit dostatečnou dobu na evakuaci lidí – vždy v řádu desítek minut. V USA jsou proto po 11. září v některých případech ocelové skelety budov chráněny dokonce dřevěnými obklady!

3. Mohou dřevěný dům zničit houby nebo červotoči?

Mohou – pokud je navržen a realizován bez dostatečných zkušeností, často svépomocí, a následně se o něj řádně a pravidelně nepečuje. Každý dům, i zděný, bez údržby časem zchátrá a podlehne zkáze. Stavbu moderního dřevěného domu musíme realizovat s odborníky. Základním předpokladem jsou kvalitní znalosti a zkušenosti architekta i realizační firmy. Prioritou je dokonale zvládnutý konstrukční detail a znalosti principů takzvané „konstrukční ochrany dřeva“: aby se zamezilo vnikání do konstrukce a ochránily se konstrukční prvky před proudícím vzduchem. Konstrukční ochrana má vždy přednost před chemickou. Dřevo a výrobky z něj nesmí být navrhovány do míst, kde nemohou z povahy věci obstát, například pod úroveň terénu. Nezbytné je také technologická kázeň při realizaci.

4. Dřevěný dům má prý horší tepelně izolační vlastnosti než například zděná stavba. Je v něm tedy větší zima a hůř se vytopí? Skutečnost je přesně opačná! Když zatopíte v dřevěném domě, máte v něm skoro okamžitě teplo. Kdežto zděný dům musíte vytápět několik hodin, než se v něm zahřejete, protože teplo se nejdříve akumuluje ve zdech. Většina, a to i katalogových projektů, má nesrovnatelně lepší tepelně izolační vlastnosti než jejich zděné protějšky. Vyplývá to z principu konstrukce – obvykle dřevěný rám vyplněný kontaktně izolací. Je zde tedy integrována složka nosná a tepelně izolační. Dřevěné stavby jsou obvykle

lehké a obvykle akumulují hůře teplo. To však lze považovat za přednost – u dřevostavby ohříváme ekonomicky rovnou vnitřní objem vzduchu, teplo se tak neukládá nejdříve do těžkých konstrukcí jako u zděných staveb. Jestliže chci teplo akumulovat, umím to i u dřevostavby – vložím zděné nebo betonové části.

5. Má dřevěný dům horší akustické vlastnosti? Je v něm všechno slyšet?

Ano. Dřevěné stropy mají větší průhyb a každý krok je i ve spodních patrech budovy více slyšet. Také dřevěné zdi více propouštějí zvuk. Avšak správně navržená a provedená moderní dřevostavba musí rovněž splňovat závazné hygienické předpisy a normy pro šíření hluku konstrukcemi a vnitřními prostory. Je to sice náročnější než u klasické zděné stavby, ale současnými technologiemi plně řešitelné.

6. Musí dřevěný dům vypadat jako hájenku nebo srub?

Moderní dům na bázi dřeva vypadá vždy podle toho, jak se shodne představa osvětleného zájemce (stavebníka, stavitele, investorské firmy) o funkčnosti takového domu s výtvarným potenciálem architekta znalého konstrukcí dřevostaveb a s praktickými zkušenostmi a schopnostmi projektanta. Tradiční forma srubu či roubené chalupy je technologicky i výtvarně dávno překonaná.

7. Mnoho lidí si představuje dřevěné domy jako známé okály. Existují lepší řešení?

Bohužel okály jsou v mysli stavebníků uloženy jako odstrašující příklad již zastaralé konstrukce dřevostavby. Vývoj je však dnes úplně jinde, je to jako srovnávat trabanta s octávkou. Nové, po listopadu certifikované materiály, technologie, systémy vytápění, vzhled i provedení posunuly dřevostavby úplně jiným směrem než zmiňované okály.

8. Řada lidí si umí dřevostavbu představit pouze jako chatu, nebo provizorium. Je to opodstatněné?

To souvisí s naší tradicí víkendového chataření, od které bychom se měli při hodnocení staveb ze dřeva rychle odpoutat. Takové přesvědčení o využití dřeva se lidem z paneláku těžko vyvrací. Ale to, co jsme si tady již řekli, by mohlo alespoň mladší lidi podnítit k tomu, aby zamysleli, v čem chtějí se svými dětmi bydlet.

9. Myslíte si, že používání dřeva na stavbu domů poškozuje životní prostředí?

Je zvláštní, že lidem více vadí paseka, na níž vyrostou nové lesy a zpestří tak krajinnou mozaiku, než kamenolom, který hyzdí krajinu již na dálku a žádné nové kamení v něm nevyrostou. Na výrobu jedné hliněné cihly, jednoho kilogramu cementu, vápna, skla, betonu, oceli spotřebujeme mnohem více energie než na jeden dřevěný trám. Stavby ze dřeva jsou z jediné plně obnovitelné tuzemské suroviny. V současnosti máme dvojnásobnou zásobu dřeva v lesích než za první republiky. Přitom míru využití dřeva ve stavebnictví mám horší než třeba v Portugalsku, které je skoro bez lesů. Roční přírůstky dřeva v našich lesích jsou o jednu čtvrtinu vyšší než jeho plánovaná těžba. Takže o poškozování životního prostředí nebo neúměrném kácení nemůže být řeč. Problém je, že neumíme pro dřevo najít odbytu na domácím trhu.

10. Říká se můj dům, můj hrad. Ale není dřevěný hrad spíše bydlení pro chudé a nemajetné?

Záleží na úhlu pohledu. Zase tu působí historická tradice, tentokrát různých „pastoušek“ a „vejmků“: v nichž skutečně bydleli chudí nebo starší lidé. Investici do rodinného domu pořád chápeme jako více generační akumulaci rodinného nebo „rodového“ kapitálu, nikoliv jako pouhou spotřebu našich statků vezdejších i když to tak ve skutečnosti je. Ale lidé navíc

poměrují užitnou hodnotu obytného domu a investice, které to stojí. Troufnu si říci, že v delším časovém horizontu vám dřevěný dům přinese větší komfort zdravého bydlení za celkově nižší provozních nákladů. Dobře postavený dům na bázi dřeva vám totiž ušetří značné výdaje za energii, což by při stále stoupajících cenách mělo řádného hospodáře rozhodně zajímat.

Zdroj: Abeceda bydlení